

AMERIŠKA DOMOVINA

AMERICAN IN SPIRIT FOREIGN
IN LANGUAGE ONLY

AMERICAN HOME

SLOVENIAN MORNING
DAILY NEWSPAPER

NO. 159

CLEVELAND, OHIO, TUESDAY MORNING, JULY 7TH, 1936.

LETO XXXIX. — VOL. XXXIX.

Delavci kot kompanisti pripravljani za boj do skrajnosti

Cleveland. — Mesto Cleveland je eno izmed središč jeklarske industrije v Zedinjenih državah. Ravno v Clevelandu se bodo vršili najhujši boji med jeklarskim trustom in med unijsami, ki skušajo organizirati jeklarske delavce.

Računa se, da je v Clevelandu do 40.000 delavcev, ki so zaposleni v jeklarski industriji. Med temi jih je skoro gotovo do 4000 Slovencev, ki so že od prvih začetkov svojega prihoda bili zaposleni v raznih jeklarskih tovarnah.

Republic Steel Co. tovarna je že izjavila, da se bo borila do skrajnosti, da prepreči zaprtje delavnice. Kot se je izjavil predsednik korporacije bo kompanisti raje zaprli vse svoje tovarne, kot da bi dovolila, da bi unijske poslovalce v tovarnah.

Predsednik United States Steel Corporation, Wm. Irvin, se je izjavil, da je bila jeklarska industrija vedno za odprto delavnico in odprta delavnica bo ostala tudi v bodoče. Jeklarska industrija ne bo nikdar zahtevala od delavcev, da pripadajo h tej ali oni uniji, ako želijo dobiti delo.

Enako so se izjavili načelniki Republic Steel Co. Tucson Steel, Union Nut Co. in Corrigan-McKinney Co. Kompanije grozijo, da bodo odslovile od dela vse one, ki bi agitirali za unijo. V Cleveland despe te dni kakih 20 unijskih organizatorjev. Unijske imajo pripravljene milijone dolarjev za organizacijo.

Ukradel milijone

V New Yorku je bil aretiran Morris Roisner, bivši clevelandski butler, ki je bil leta 1927 obsojen za več let v ječo radi kršenja prohibicijske postavbe. Zvezni tajni agenti so preprečili, da bi Roisner eden izmed petih banditov, ki so pred časom ukradli v New Yorku za \$2.046.000. Pri Roisnerju so dobili tajni agenti \$200.000 v zakladniških notah. Zvezni agenti so polovili dosedaj vseh pet banditov in so dobili še \$550.000 denarja nazaj. Skoro \$400.000 so dobili v Evropi.

Manj žrtev

Javnost z zadovoljnostjo opazuje, da je letos mnogo manj avtomobilskih žrtev kot lansko leto. V Clevelandu na primer je bilo lansko leto v prvih šestih mesecih ubitih 115 oseb od avtomobilov, letos le 89. V Pittsburghu so avtomobili letos ubili 54 oseb, lansko leto 68. V Detroitu je bilo lani ubitih 137 oseb, letos pa 112. V New Yorku so imeli lansko leto v prvih šestih mesecih 498 smrtnih slučajev radi avtomobilov, letos pa znaša to število samo še 367.

Društvo sv. Jožefa

Vsi načelniki vseh pripravljanih odborov za proslavo in piknik društva sv. Jožefa št. 169 K. S. K. J., so prijazno prošni, da pridejo nocoj večer točno ob 8. uri v šolsko dvorano na Holmes Ave. k važnemu sestanku.

Petnajsta obletnica

V sredo se bo ob 8. uri zjutraj v cerkvi sv. Vida brala sv. maša zadušnica za pokojnim Frank Milavcem ob priliki petnajste obletnice smrti pokojnega. Prijatelji in sorodniki so prijazno prošeni za udeležbo.

Predsednik Roosevelt bo imel celo armado dobrih govornikov

Washington, 6. julija. V kampanji za izvolitev predsednika Roosevelta bo nastopilo več govornikov kot jih je sploh kdaj še imela kaka politična stranka v Zedinjenih državah. In kar je vredno še več, se govorniki prostovoljno prijavljajo in se dobesedno "tepejo," da pridejo na govorniško listo.

V New Yorku bo ustanovljen glavni stan za govornike. Iz dobro poučenih virov se naznanja, da ima Roosevelt lahko na razpolago 50.000 izbranih govornikov, med njimi tisoče delavskih voditeljev, ki bodo delovali za Roosevelta.

Ne samo demokratični kongresmani, senatorji, guvernerji, župani in sodniki, pač pa priprosti ljudje se dnevno prijavljajo, da se jih pooblasti, da agitirajo za Roosevelta. Enake popularnosti dosedaj ni užival še noben predsednik.

Novi državljani

Na zvezni sodnji v Clevelandu so imeli v kratkem troje zaslišanj za podelitev ameriškega državljanstva. Zadnje zaslišanje se je vršilo pretekli petek in so sledeči naši ljudje dobili ameriške državljanske pravice: Marjana Yontez, Helen Šabec, Kristina Mauser, Jim Fentich, Frank Pivk, John Flak, Mary Mohorčič, Frank Tomažič, Lucija Smolič, Jos. Planinc in Hedviga Rožanc, skupaj 12 novih državljanov. Zadnjič izkazanih 233, danes 12, skupaj 245 novih naših državljanov v letošnjem letu. Vsem skupaj prav iskrene čestitke!

Kampanja komunistov

Te dni je odprl komunistično predsedniško kampanjo Earl Browder, ki je predsedniški kandidat komunistov. Kampanjo je otvoril v Clevelandu. V svojem otvoritvenem govoru je udrihal po Rooseveltu, Lemkeju in Landonu, pa tudi socialiste si je močno privoščil. Izjavil je, da ni nikjer druge rešitve za ameriški narod kot v komunistični stranki. Poslušalo ga je par sto ljudi.

Da bi le šel!

Prihodnji petek priredi uporiški demokrat Martin L. Sweeney vožnjo po jezeru za svoje prijatelje, kot ima to navado vsako leto. Sweeney je izjavil, da bo ob priliki te vožnje naznanil, če bo ostal v demokratski stranki ali se bo javno izjavil za Lemketa. Demokratski stranki bo veliko boljše, če se iznebi Sweeneyja, kajti z enakimi političnimi netopirji nima nihče rad opraviti.

Zboljšane plače

Kakih 600 pekov, ki so člani pekarske unije št. 19 v Clevelandu, je dobilo te dni precej izboljšane plače, namreč 7 centov na uro. Kompanije so prvotno ponudile samo dva centa več na uro. Delavci so dobili tudi druge ugodnosti.

Petkrat na dan

Dr. Howard Haggard in dr. Leon Greenberg, oba profesorja iz Yale univerze, sta včeraj izjavila, da bi moral človek najmanj petkrat na dan jesti in piti. "Kadar ste trudni, tedaj naj vas to nič ne skrbi. Vi ste trudni, ker ste lačni. Pijte, jejte in boste veselili pa boste vedno zdravi," sta trdila profesorja.

Poročila o nadaljnjih žrtvah preteklo so- boto in nedeljo

Že od leta 1931 ni bilo v Ameriki toliko žrtev na dan 4. julija in dan pozneje kot letos. Pokalice in smodnik so sicer zahtevali primeroma malo število žrtev, ubitih je bilo namreč samo osem oseb.

Toda avtomobili, busi, zrakoplovi, plavanje, železnice, ogenj, vse to je kosilo med onimi, ki so neprevidno praznovali dan 4. julija. Več ljudi je bilo ubitih od strele.

V 36 državah je bilo ubitih 196 oseb v raznih prometnih nesrečah. 87 oseb je utonilo v potokih, jezerih, rekah in v morju. V petnajstih nadaljnjih državah so končno našli še 36 smrtnih slučajev razne vrste.

In dasi streljanje ni zahtevalo mnogo žrtev, pa je bilo tisoče ljudi ranjenih pri umetelnem ognju ali pokalcih. Samo v mestu New Yorku so pripeljali v razne bolnice v enem dnevu 591 oseb, ki so vse dobile poškodbe pri streljanju.

Neko šestletno dekletce je v Chicagi zgorelo, ko je neki malček vrgel gorečo pokalico v njeno naročje. Poleg tega je bilo v Chicagi 72 oseb ranjenih in enajst aretiranih. Neki mali pes v Chicagi, ki je podival radi pokalca, je nevarno ogrizel tri osebe na ulici.

V St. Louisu je bila ena oseba ubita v nekem prepiru v gostilni, dočim je bilo 343 oseb ranjenih v raznih nesrečah. V Kansas City, kjer je prepovedano streljati na dan 4. julija, so imeli ravno 100 nesreč.

V Los Angeles je 45-letna Patricia Kramer položila pokalico v usta in jo prižgala. Nahaja se v bolnici skoro brez ust. Theodore Clothenu v istem mestu je spodrsnilo in priletel je na ogromno pokalico, ki se je vnela. 80 drugih oseb je bilo ranjenih.

Država Ohio je bila tudi precej prizadeta. Največ nesreč se je pripetilo v Akronu, kjer znaša število ranjenih 43. Vseh ranjenecv v Ohio, ki so iskali pomoči v bolnišnicah, je 121.

Več ajde

Poljedelski oddelek države Ohio je naprosil farmarje v državi Ohio, da posejijo in pridelajo več ajde. Ajda v državi Ohio izvrstno uspeva, in ker zna nastati pomanjkanje pšenice, bi bila ajda izvrstno nadomestilo. Največ ajde se pridelava v Ohio v Ashtabula county, kjer je mnogo naših farmarjev. Ajdova moka je enako ali bolj redilna kot bela pšenična moka.

Mladinski zbori

V sredo 8. julija se vrši v Slovenskem domu na Holmes Ave. seja zastopnikov vseh mladinskih pevskih zborov. Pričetek ob osmih zvečer. Pridite vsi zastopniki vseh mladinskih pevskih zborov. Pričetek ob osmih zvečer.

Busi v Euclidu

Župan Charles Ely v Euclidu naznanja, da bodo v bodoče mestni busi v Euclidu vozili prav do vozov ulične železnice na koncu Euclid Ave. in St. Clair Ave., kar bo precej ugodno za prebivalce Euclida.

Demokratski klubi

V sredo 8. julija se vrši skupna seja za odbornike vseh treh demokratskih klubov 22. varde pri G. Turku na Waterloo Rd.

ZAČETEK DELA!

V ponedeljek 6. julija zjutraj se je začelo z vladnim delom v Jugoslovanskem kulturnem vrtu v Rockefeller parku v Clevelandu. Dolgo smo čakali, a končno se je začelo z monumentalnim delom, ki bo veljalo nekaj nad \$60.000, ko bo gotovo. Jugoslovanski kulturni vrt bo pravi kras parka in mesta Cleveland.

Zaenkrat je na delu 25 delavcev, ki kopljejo na zemljišču, da se naredi podlaga za grmovje, drevesa in cvetlice. Potem pride na vrsto monumentalno kamenje in lepe ograje, kar je vse narejeno po načrtih Mr. Suhadolnika. Včeraj je poznani fotograf Mr. Beres vzel slike delavcev, ki so zaposleni na Jugoslovanskem kulturnem vrtu in bomo slike v nekaj dneh že lahko priobčili v našem listu.

Končno, ko bodo monumentalna dela v vrtu gotova, prideta na vrsto kipa Ivana Cankarja in Simona Gregorčiča. Prirejena bo ogromna ljudska slavnost, ko bo narod zopet imel priliko videti dva nadaljena svoja velika moža v kulturnem vrtu. Medtem pa prosi uprava Jugoslovanskega kulturnega vrta za nadaljne narodne prispevke.

V Švici vlečejo konji avtomobile radi štrajka

Zurich, Švica, 6. julija. Švicaški avtomobilisti so šli na štrajk. Vlada je namreč zvišala ceno gasolinu, tako da velja 50c galona. Švicaški protestirajo proti temu. Le oni se vozijo z avtomobili, ki so prisiljeni. Pred mnoge avtomobile so bili včeraj vpreženi konji, ki so vlačili avtomobile.

Šerifinja bo morala ob- siti morilca

Owensboro, Ky., 6. julija. 42 letna Mrs. Florence Thompson, ki je šerif Daviess okraja, bo morala 31. julija zadrgniti zanoko okoli vratu 22 letnega zamorca Raneya, ki je bil spoznan krivim umoru in obsojen v smrt. Mrs. Thompson je bila imenovana za šerifa, potem ko je umrl njen soprog.

Poravnaj štrajk

Unijski delavci pri Ohio Match Co. v Wadsworth, Ohio, so včeraj odglasovali, da prenehajo s štrajkom. Štrajk je trajal od 6. junija. Prizadeti so bili tudi delavci pri Diamond Match Co. v Barbertonu. Mnogo Slovencev je bilo med njimi. Delavci so dobili tri cente več na uro, ako so imeli dosedaj manj kot 50c na uro, in dva centa več na uro, če so imeli dosedaj nad 50c na uro.

Sinko dospel

Vile rojenice so obiskale družino Mr. in Mrs. Joe in Anna Krulac, 723 E. 93rd St. Prinesle so s seboj sinčka prvorojenca. Mati in sinček se nahajata v Glenville bolnici, pa je vse zdravo. Dekliško ime Mrs. Ane Krulac je bilo Miss Skulv, 6313 St. Clair Ave. Iskrene čestitke!

Poraženi abesinski ce- sar se umaknil raz- jarjen iz Geneve

Geneva, Švica, 6. julija. Bivši abesinski cesar Haile Selassie, poražen na bojni fronti in sedaj poražen tudi na diplomatski fronti, se pripravlja, da se umakne iz Geneve, odkoder bo moral oditi praznih rok.

Na kolodvoru, kjer je cesar čakal na vlak, se je zbralo komaj kakih 20 oseb, ki so nazdravljale poraženemu kralju vseh kraljev. Haile Selassie se je odpeljal z vlakom v Pariz.

Ras Kasa in Ras Nasibu, dva izmed njegovih generalov, sta žalostno pozdravljala pri odhodu cesarja. Ostala bosta v Genevi, da zastopata cesarja pri Ligi narodov, ki nima nobenih simpatij za svojo članico.

Medtem pa zboruje Liga narodov po svojih odsekih. V srčih vseh diplomatov prevladuje grenka zavest, da je Liga slabotna stvar, skoro brez pomena, ako je Liga kapitalizirala pred Italijo.

Dragocene slike

Šele te dni so dospele iz slovičnega Louvre muzeja v Parizu ene najbolj dragocenih slik na svetu. Ena slika je delo Titiana, slovitega beneškega slikarja iz 15. stoletja. Naslov slike je: "Sveeta družina." Slika je vredna več milijonov dolarjev. Druga slika je pa umotvor nesmrtnega Rafaela, z naslovom: "Portret dveh mož." Ko so slike dospele v Cleveland je nastopilo 100 policistov, ki so dragocenosti varno prepeljali v clevelandski muzej, kjer so sedaj občinstvu na ogled. Slike je posodila francoska vlada mestu Clevelandu v priznanje, ker se je bivši ameriški poslanik v Parizu, Clevelandčan Herrick, mnogo trudil za dobro prijateljstvo med Francijo in Ameriko.

Na počitnice

Včeraj sta odpotovali na počitnice Misses Ann E. Somrak in Rose Gregorič. Podali sta se proti Camp Gray, Saugatuck, Mich., včeraj popoldne. Poslani sta bili kot delegatini na konvencijo industrialnih klubov od Y. W. C. A. Zbrala se bodo dekleta-zastopnice od vseh severovzhodnih držav. Tam se bodo nahajale dva tedna in bo to ob enem počitniška doba za mlada dekleta. Miss Somrak in Miss Gregorič bosta reprezentirali Slovenke iz Clevelanda. Miss Somrak stanuje na 1210 E. 169th St. in Miss Gregorič pa na 241 E. 156th St. Prav srečno pot, dobro pošteno zabavo in zdrav povratek obema!

Štrajk v Toledo

V Toledo, Ohio, so se sprli med seboj unijski steklarski delavci. Kompanija Owens-Illinois Glass Co. je priznala eno unijo, in člani druge unije so radi tega zaštrajkali. Kompanija je zaprla tovarno, dokler se delavci ne poravnajo med seboj.

Na praznik neodvisnosti

Družini Mr. in Mrs. Louis Fink, 6515 Edna Ave., je prinesla teta storklja na praznik ameriške neodvisnosti zalo hčerko. Mati in dete se nahajata v Womans bolnici. Vse je zdravo! Iskrene čestitke!

Sinko umrl

Staršem Matt in Antonija Zakrajšek, 3542 E. 82nd St., je preminul tri-letni sin Anton. Pogreb bo vodil Louis Ferfolia. Podrobnosti jutri.

Francoski fašisti delajo vladi Bluma mnogo silnosti

Paris, 6. julija. Na Elizejskih poljih so se sinoči zbrali francoski desničarji ali fašisti, ki so povzročili mnogo prelivanja krvi. Najmanj 15.000 fašistov je protestiralo proti obstoju francoski vladi.

Mnogo sicer nedolžnih civilistov je bilo ranjenih v splošnem metežu. Policija poroča, da je bilo v spopadih ranjenih 31 policistov. Osemnajst fašistov je bilo aretiranih. Ko je policija in garda razgnala krivičljne ljudi, so se zatekli slednji v razne kavarne, odkoder so metali stole in palice na policijo.

Do spopadov med levičarji in desničarji je prišlo tudi v mestu Douai, nadalje v Nimes in deloma tudi v Marseillesu. Minister-ski predsednik Blum je pozval Francoze, da se držijo discipline, kajti Evropa in zlasti Francija ima dovolj težav, ne da bi se državljanji še medsebojno pobijali.

Sijajen napredek

Jugoslovanski kulturni vrt sijajno napreduje. Včeraj so začeli z delom na vrtu. Tudi finančno ta narodna ustanova lepo napreduje. Včeraj smo prejeli od srbske skupine, ki deluje za Kulturni vrt krasno svoto \$500.00. Ček je izročil Mr. Dan Zegarec, blagajnik srbskega okrožja. Svota \$500.00 gre za olepšavo vrta. Istotako smo prejeli včeraj svoto \$200.00, katero je izročil Mr. Jakob Resnik, predsednik newburskega okrožja Jugoslovanskega kulturnega vrta. Tako smo prejeli v enem dnevu \$700.00. Bratom Srbom in newburskim rojakom najbolj iskrena zahvala za tak prispevek, katerega bomo sedaj, ko smo pričeli z delom, nujno rabili. Skupna centralna blagajna ima danes precej nad \$1.500.00, in ne bo dolgo, ko dosežemo drugi tisočak. Prosimo one, ki so pri društvenih sejah odobrili zneske, da nam iste dokažejo, druge pa, ki so namenjeni prispevati, prosimo, da to čimprej storijo. Skupno delo bo veljalo \$60.000, in bo seveda vlada pomagala z ogromno svoto. Vzelo bo kake štiri mesece, da bo stvar gotova in bo v resnici nekaj krasnega in častnega za naš narod. Hvala vsem za pomoč in se pripravljamo. — Jože Grdina, tajnik.

Lepo darilo

Pred nekaj dnevi je bil tajnik društva sv. Jožefa, št. 169 K. S. K. J., Mr. John Pedirtz, obdarov z osem funtov težko deklico, ki je zala in zdrava. Iskrene čestitke dobri mami in srečnemu atetu.

Nov drill team

Vabi se vse članice podružnice št. 25 S. Z. Z., katere se zanimate za ustanovitev drill teama, na sestanek, ki se vrši pri tajnici na 1110 E. 66th St. v četrtek večer 9. julija. — Odbor.

Zidarji na konvenciji

Unijski zidarji iz države Ohio so otvorili včeraj svojo 30. redno konvencijo v Clevelandu. Konvencija bo trajala tri dni. 75 delegatov iz raznih krajev države Ohio je navzočih.

Pozdravi

Mr. Matt Mlinar pošilja uredništvu lepe pozdrave iz Saginaw, Mich.

Ljudje iz 42 ameriških držav na Veliki je- zerski razstavi

Cleveland. — Največji obisk, ki ga je dosedaj imela Velika jezerska razstava v Clevelandu, se je pripetil v nedeljo, ko je 68.256 oseb plačalo vstopnino, da si ogleda znamenito razstavo.

Skupno število vseh obiskovalcev, odkar je bila razstava odprta 27. junija, znaša do včeraj 338.488. Povprečno pride vsak dan na razstavo 37.000 obiskovalcev, kar je zelo visoko število. Brez dvoma je, da se bo razstava izplačala.

Največ uspeha na razstavi ima sedaj Cliff Wilson, krotilec strupenih kač. Preteklo nedeljo je imel 11.000 obiskovalcev. Sicer so pa bile tudi vse druge kočice in pavilijoni ves dan natlačeno polni.

Zlasti zanimivo je dejstvo, da je razstava dobro oglašana v drugih državah. V nedeljo popoldne je bilo parkanih na razstavnem prostoru nič manj kot 23.000 avtomobilov. Časnikarski poročevalci, ki so opazovali avtomobile so našli vozila iz 42 izmed 48 ameriških držav. To dokazuje, da Clevelandčani čakajo na take dneve, ko so lahko bolj za sebe in se ne bodo dregali v množici. Ob nedeljah dajo obiskovalcem iz drugih držav prednost.

Posebnost razstave je tudi, da ko se razstavo obiskali, dvakrat ali trikrat in ste se vselej tam mudili po pet ali šest ur in mislite, da ste vse videli, pa odkrijete pri prihodnjem obisku razstave, da je še mnogo zabavišč in posebnosti vrednih za pogledati.

In kadarkoli ste na razstavi, ne pozabite obiskati slovenske gostilne Ljubljana. Le poišče jo, se lahko najde. Tam dobite okrepčilo pijačo in pristen prigrizek. Tudi godba bo igrala.

Program za slike!

Mr. Grdina priredi v sredo večer na mestnem igrališču na 62. cesti prosto slikovno predstavo. Tekom te predstave vidite sledeče slike: parada na Spominski dan. Počast padlim vojakom. "Trmasta mula," za kratek čas. Važni pogrebi: Rev. Viktor Vranek, pogreb ponesrečenih deklic Pate in Blaznik, Mihelich in Carich. Delo na polju v domovini. Nadalje slike posnete ob priliki zadnjih osem porok, v barvah, sijajne slike. Mladinski zbori iz lanskega leta v S. N. D. in v mestnem avditoriju. Festival iz Ljubljane. Za slučaj, da bi v sredo deževalo, se bo program vršil v četrtek večer.

Rusko petje

Silen aplavz so dobili te dni ruski pevci na razstavi. Pevec so člani ruskega pevskega zbora župnije sv. Mihaela. Zapeli so nekaj ruskih narodnih pesmi na razstavnem prostoru, in tiscje ljudi jih je poslušalo.

Računi za plin

Plačajte račune za plin v uradu Ameriške Domovine, kjer dobite odstotke za točno plačilo. Zadnji čas ta mesec za plačilo računov za plin je do petka, do 6. ure zvečer.

Na obisku

Iz Waukegana je prišel v Cleveland na obisk Mr. Louis Lah s svojim zetom A. Sveto in družino. Nahaja se pri sestri Jos. Jereb na 1165 Norwood Rd.

"AMERIŠKA DOMOVINA"

AMERICAN HOME — SLOVENIAN DAILY NEWSPAPER

1117 St. Clair Ave. Cleveland, Ohio

Published daily except Sundays and Holidays

NAROČNINA:

Za Ameriko in Kanado, na leto \$5.50. Za Cleveland, po pošti, celo leto \$7.00. Za Ameriko in Kanado, pol leta \$3.00. Za Cleveland, po pošti, pol leta \$3.50. Za Cleveland, po raznašalcih: celo leto, \$5.50, pol leta, \$3.00. Za Evropo, celo leto, \$8.00. Posamezna številka, 3 cente

SUBSCRIPTION RATES:

U. S. and Canada, \$5.50 per year; Cleveland, by mail, \$7.00 per year. U. S. and Canada \$3.00 for 6 months; Cleveland, by mail, \$3.50 for 6 months. Cleveland and Euclid by carriers, \$5.50 per year; \$3.00 for 6 months. Single copies 3 cents. European subscription, \$8.00 per year.

JAMES DEBEVEC and LOUIS J. PIRC, Editors and Publishers

Entered as second class matter January 5th, 1909, at the Post Office at Cleveland, Ohio, under the Act of March 3d, 1879.

83 No. 159, Tues., July 7, 1936

Ponižanje Anglije

Anthony Eden, angleški minister zunanjih zadev, ki je bil poglavitni propagator sankcij proti Italiji in ki je dobil na svojo stran 52 narodov, je nedavno v angleški nižji zbornici naznanil, da bo Anglija priporočala na zborovanju Zveze narodov, da se sankcije napram Italiji ukinejo. Njegova izjava je izzvala v zbornici vihar ogorčenja in slišali so se klici, kakor: "Sramota! Strahopetci!" itd.

Ta na videz protislovna politika, ki jo je težko razumeti, je povsem v smislu angleške politične tradicije, ki se v politiki ne ravna po kakih neizpremenljivih načelih, marveč se usmerja po izkušnjah. Tudi v abesinski zadevi je Anglija eksperimentirala, in ko se je zdaj njen eksperiment ponosrečilo, nima prav nobenega pomisleka, da ne bi svojega stališča izpremenila. Anglija zdaj priznava, da ni upoštevala Mussolinija in hoče zdaj to napako popraviti, ker je prepričana, da ji bo močnija Italija bolj koristna, kakor če bi ji Anglija še nadalje kljubovala.

Seveda se ta preobrat ni zgodil brez vsakih ovir. Sankcionisti, ki pripadajo delavskim krogom in idealistom, ki ne morejo preboleti poloma te politike, niso položili orožja. Najbolj so seveda proti tej politiki tisti, ki so videli v abesinski zadevi najboljšo priložnost, da se strmoglavijo italijanski fašizem. V Angliji se vrše zdaj povsod veliki shodi, na katerih si govorniki z vsemi močmi prizadevajo, da pridobijo javnost za vztrajanje pri sankcijski politiki.

Zdi se pa, da protitalijanska struja, ki jo je do zdaj zastopal Eden sam, ne bo imela uspeha, ker vladi, oziroma Angležem sploh v prvi vrsti imponira uspehi, ki je na strani Italije. Italija je postala namreč danes močna kolonialna dežela, ki more Angliji zelo škodovati pa tudi zelo koristiti, če se bo angleška politika usmerila s politiko Italije. V angleških vladnih krogih pravijo, da bo to tem lažje mogoče, ker tudi Mussolini iz zelo tehničnih razlogov rajši vidi, da Italija in Anglija postanejo zopet prijateljici, kakor da bi na celi črti tvegal konflikt z najmočnejšim svetovnim imperijem, kar bi pomenilo zanj gotovo večji riziko, kot pa je bila abesinska ekspedicijska.

Kar se tiče Francije, je danes stvar še precej negotova. Desničarski listi so popolnoma na strani Italije, socialistični in komunistični pa seveda zahtevajo obsodbo italijanske politike in uničenje njenih uspehov po Zvezi narodov. Tako nekateri francoski listi pišejo, da je Anglija zdaj popolnoma na strani Italije in da je angleška visoka financa že sklenila dovoliti Italiji veliko posojilo na račun petrolejskih koncesij v Abesiniji.

Medtem pa se angleški politični krogi kakor tudi splošen narod zelo zanima, kako se bo uredila zadeva z Italijo. V zvezi s tem je zdaj sproženo tudi vprašanje angleškega brodovja, ki se nahaja v Sredozemskem morju. Dalje zanima angleško javnost tudi zadeva z novo italijansko črno armado, ki jo baje Italija že pripravlja v svojih kolonijah. Kar pa je najbolj zanimivo, je vprašanje abesinskega cesarja in abesinske vlade. To vprašanje se danes najbolj živahno obravnava v angleški javnosti. Ljudi pred vsem zanima, če bo angleška vlada še nadalje priznala abesinskega cesarja kot vladarja Abesinije. Abesinski poslanik v Londonu je izdal poročilo, v katerem pravi, da abesinska vlada še dalje vodi državne posle pod predsedstvom bivšega guvernerja Addis Ababe in da ta vlada vrši oblast nad tremi četrtinami Abesinije, katerih Italijani niso zasedli. Ta vlada si je izbrala sedaj drug kraj, kjer je varna pred Italijani, ki so zasedli bivšo abesinsko prestolico. Zaradi tega torej ne more biti govora o likvidaciji abesinskega cesarstva, ker so Italijani samo v enem delu Abesinije zasedli glavne zvezne črte, vse drugo pa je v rokah in pod oblastjo abesinske vlade, ki izvaja trenutno oblast namesto abesinskega cesarja, ki se nahaja zdaj v Zenevi. Prav tako je izjavil te dni v Zenevi tudi Haile Sellasie, ki je rekel, da je v neprestanih stikih s svojo vlado v Abesiniji.

V kolikor se tiče malih narodov, katere je Eden potegnil v svojo sankcionistično politiko, je danes jasno le toliko, da ne zaupajo več obljubam velesil niti ne Zvezi narodov, marveč so sklenili, da bodo gledali za svojo lastno kožo, to se pravi, da bodo delali, kakor bo njim dobro in prav. Tako je tudi Jugoslavija zdaj spoznala, da je Francija daleč, Italija pa blizu, zato se je pričela javno obračati proti Nemčiji, ki bo poslej Jugoslavijo zalagala z raznim industrijskim blagom, pred vsem pa — z orožjem. Zaradi te preorientacije se utegeje v Evropi skuhati še čedne zadeve...

Moj obisk v staro domovino

Po šestnajstih letih sem imela sila sem si da ne bom vesela tozopet priliko obiskati svoje drage v rojstni domovini. Težko sem zapustila svojo družino tukaj v Ameriki, preje sem bila vsa vesela, ko sem si samo mislila, da bom zopet videla staro domovino. Toda ko je prišel čas za odpotovati, sem imela težko mi. Zahvaliti se želim trdki August Kollander Co. ki so mi uredili tako ugodno vožnjo in

toplo priporočam rojakom, ki nameravajo potovati v staro domovino, da potujejo potom August Kollanderja.

Ko sem dospela v staro domovino, sem se seveda prvo ustavila v Trstu in potem hitela na Kras v Kozjanje k svojim staršem. Nepopisno je bilo veselje, katerega sem doživela, ko sem zopet ogledovala svoj rojstni kraj. Za tem sem obiskala staršev mojega moža v Borovnici na Notranjskem in dalje sem obiskala Tatre, Slivje, Markovšnje, Oreški, Mrtviče, Vostrovo, Vavovlje, Misleče, Oreje, Podgrad, Odvači, Lokva, Matavun, Vreme in Suhorje. Človek se počuti kot v kakem kraljestvu, ko obiskuje ljudi in oni vam strežejo z vsem kar imajo in na vse načine skušajo, da bi bolj postregli. Celo preveč postrežljivi so ti naši ljudje. Vsak pa seveda takoj vpraša po svojih v Ameriki, kako in kaj se jim godi. Sporočila in izročila sem jim kar sem imela in vedela. Rokaji tukaj, ki so iz zgoraj omenjenih krajev, naj pa sprejmejo prisklene pozdrave, katere vam pošilja vaš dragi iz onkraj morja. Težko je opisati kako srčno in iskreno vsak želi pozdraviti svoje ljube v Ameriki. In ker mi je nemogoče obiskati vsakega posameznika, za katere imam pozdrave, naj cenjeni tem potom sprejmejo te iskrene pozdrave in to od Jadranskega morja pa gor do Štajerskega.

In potem sem odpotovala v Jugoslavijo in obiskal Ljubljano, Grosuplje in Čušperk na Dolenjskem, Celje in Ponikvo na Štajerskem in Bled ter Brezje na Gorenjskem. Seveda, ustavila sem se tudi na več postajah, toda mi je nemogoče vse opisati. Največji čar za me in z zanimanjem sem si ogledala spominsko ploščo škofa Slomška pod lipo v Ponikvi na Štajerskem. Obiskala sem cerkvico na Bledu in kraljevi dvor, ter Postojnsko jamo.

In tako se mi zdi, kot da so bili to le sanje in da kaj takega v resnici ne bi bilo mogoče, toda prepričana sem, da nobena stvar na svetu me ne bi mogla bolj zadovoljiti in umiriti srca kot ta obisk v preljubljeno domovino. Konečno pa izrekanjem vsem Slovenem in Slovenkam širom Amerike iskrene pozdrave

Mrs. Josephine Hrvatin.

Jezerska razstava in Slovenci

Prazniki so bili vzrok, da so naša poročila o razstavi malo zaostala, ker ni časopis par dni izšel.

Sklenjeno je bilo, da par mož od teh, ki so se zavzeli zato, da smo tudi Slovenci na razstavi zastopani, sporoča o poteku razstave, tako sva z Mr. Joško Penkotom obljubila pomagati sporočati o poteku našega dela o razstavi.

Da smo bili malo pozni za slovensko sekcijo je vzrok ta, ker se nismo mogli ujediniti. Za posamezno osebo je bilo preveč breme finančno, za skupno akcijo pa ne gre kar tako lahko kakor tam, kjer je samo ena oseba gospodar. Da so drugi poprej imeli svoje prostore urejene je vzrok ta, ker so posamezni gospodarji, Slovenci smo pa stopili skupaj v grupo in otvorili svoj del kakor je bilo deloma že poročano.

Prve dneve je bilo z začetkom naravnost trudapolno. Da se ni Mr. John Rožanc tega podjetja oprjel tako odločno, bi se niti ne bilo uresničilo, toda on je rekel: zaupajte meni in dajte mi prosto roko v gospodarstvu in vse bo O. K.

Komaj par dni, predno je bil čas razstave smo se šele dogovorili, da hočemo imeti svoj slovenski del. Takoj smo potem to breme naložili Mr. Rožancu na hrbet, da naj on uredi vse kar vidi, da se mora izvršiti. Prvo je bila licenca, katero ni tako lahko dobiti za gostilno z vsemi likerji in pijačami, zatem pa ureditev prostorov in notranje opravke, ki mora odgovarjati tudi mestnim in državnim zakonim, katerim so podvržene gostilne. V ta namen je bilo potreba z napeljavno vodo in plina, zaposliti je bilo potreba delavce, ki so šli na delo noč in dan. Mr. Rožanc je prevzel veliko breme in prav gotovo je, da je par noči sanjal in ne spal radi domače

V Ljubljani sem bila zelo prijazno sprejeta pri Slapšakovih, to so starši našega duhovnika Rev. Julius Slapšaka. Obiskala sem jih dvakrat in vselej sem bila jako prijazno sprejeta. V odhodnico mi je nabral Slapšakov oče krasen šopek vrtnic, le škoda, da jih nisem mogla prinesiti s seboj v Ameriko.

Omeniti ne smem pozabiti moj obisk na žalostno goro in skozi Prevalje, kjer so bili ljudje tudi strašno postrežljivi. Človek ne najde besed, da bi mogel opisati, kako krasno je vse po stari domovini. Lepi gozdovi, cvetlice, planine in doline so slikovito krasne.

V začetku sem omenila, kako težko sem odpotovala in zapustila svojo družino v Ameriki in sedaj ob zaključku mi solze rosijo oči, ko se domislim, kako bridka je bila ločitev od mojih dragih in stare domovine pri povratku v Ameriko. Moj brat je prišel ravno isti čas na obisk domov iz Belgije kot jaz iz Amerike. Mati nam je napravila za odhodnico krasno, slavnost, in skozi štiri dni in štiri noči je bila hiša polna prijateljev in zlatihnikov, ki so vedeli, da se bržkone zadnjič vidimo. Kako vesela in obenem kako žalostna slavnost! Rajne ne mislim na ločitev od moje matere, oh, kako težko sem šla od njih. Moji štiri bratje so me spremlili na kolo dvor v Trst in ko je dospel vlak, so bile zopet solze. Jaz sem žalostna vstopila na vlak in bratje so se težkih korakov vračali domov, ko je odpeljal vlak.

In tako se mi zdi, kot da so bili to le sanje in da kaj takega v resnici ne bi bilo mogoče, toda prepričana sem, da nobena stvar na svetu me ne bi mogla bolj zadovoljiti in umiriti srca kot ta obisk v preljubljeno domovino. Konečno pa izrekanjem vsem Slovenem in Slovenkam širom Amerike iskrene pozdrave

Mrs. Josephine Hrvatin.

na desno dvakrat in pred vami je jugoslovenska ulica, kjer so poleg naše gostilne še druge namreč: Mr. Steve Lučič ima takoj poleg naše gostilne svoje prestore in zaloge ročno izdelanih finih predmetov iz hrvatske domovine, zraven njegove je še ena hrvatska slaščičarna, tik preko ulice ima rodom Srb, Mr. Bogdan Filipovič tudi za okrepčila in prigrizke. Tu se bo vsaki Jugoslovian lahko počutil, kakor da se nahaja kjerkoli v svoji redni domovini Jugoslavije. Le oglejte si! Več v par dneh.

Anton Grdina.

Trst, prva žrtev imperija

V času od 20. do 25. maja se je vršila pod predsedstvom samega Mussolinija v Rimu seja, katere so se udeležili finančni minister, prometni minister, podtajnik za trgovinsko mornarico in zastopniki paroplovnih družb. Na tej seji so sklepali o reorganizaciji trgovinske mornarice z ozirom na nove razmere in potrebe. Rezultat teh pogovorov je bil, da je predsednik vlade diktiral sledečo rešitev. Ves pomorski promet se osredotoči v štirih družbah.

1.—Družba "Italia" s sedežem v Genovi absorbira vse prejšnjo tržaško družbo "Cosulich" in prevzema ves promet s potniki ter vse redne proge za Severno, Južno in Sredno Ameriko, ki so ga doslej opravljale družbe "Italia", "Cosulich" in "Navigazione Libera Triestina".

2.—Druga družba je "Lloyd Triestino" s sedežem v Trstu. Tej se poveri ves promet z deželami nastran Sueskega prekopu, namreč promet za Afriko, Azijo (onstran prekopu) in Avstralijo, ki je bil doslej v rokah samega Lloyda ter družb "Tirrenia", "Navigazione Libera Triestina" in "Societa Veneziana di navigazione".

3. in 4. družbi sta "Tirrenia" z glavnim sedežem v Napolju in "Adriatica" z sedežem v Benetkah. Ti dve družbi si razdelita promet po Sredozemskem morju in s Črnim morjem ter trgovsko zvezo s severno Evropo.

Reka bo le pomožen sedež družbe "Adriatica". V tolažbo so jo počastili s tem, da bo začetna postaja za krožne proge okoli Italije in za zveze s severno Evropo.

Prvi dan so objavili tržaški fašistični listi to poročilo pod naslovi, ki so zveneli kot največji slavošpev Mussoliniju in njegovi previdnosti. Ni nam znano, ali so prejeli tak ukaz ali pa so bili tako hudo zaprepaščeni. Dejstvo je, da prvi dan niso objavili nobenega komentarja. Zato pa so imeli tem večjega mačla naslednjega dne. Posebno značilen je bil uvodnik v "Piccolo" od 29. maja, ki je posvetil novi ureditvi skoro vso prvo stran. Pod debelo tiskanim slovom "Cesarske naloge Trsta" (La funzione imperiale di Trieste) razpravlja avtor, ki hoče ostati skrit, najprej na dolgo in široko o potrebah novega "imperija" in o častni, a strahotni nalogi (compito formidabile), ki čaka Trst kot edinega posredovalca med Italijo in Abesinijo. "Piccolo" člankar računa s tem, da bo treba v desetih letih prepeljati v Vzhodno Afriko od 4 do 5 milijonov ljudi in da bo treba skrbeti za ves promet, ki ga zahtevajo trgovinske in vojaške zveze z Abesinijo. Vse to naj bi se osredotočilo v Trstu, kakor da bi bilo pričakovati, da bodo iz Srednje in Južne ali Zapadne Italije resnično pošiljali blago in ljudi v Trst, da se tam vkrcajo za Afriko...

Toda člankar je v tem delu še optimist in se tudi veseli zopetne pridobitve zvez z Avstralijo, Indijo in Južno Afriko, ki jih je Trst že pred leti imel. Nato pa sledi jeremijada. Najprej jadicovanje nad izgubo zvez tržaškega Lloyda z Egiptom, Palestino ter Egejskim in

Črnim morjem. Člankar sam pravi, da ni mogel premagati globokega pretresa, ko je čital te določbe nove ureditve. Tolaži se pa s tem, da bo imela beška družba "Adriatica", ki ji bo pripadel levji del na tem prometu, svojo ekspoziuro v Trstu.

Člankarja ožalošča tudi vest, da bo po tridesetih letih delovanja ukinjena "Navigazione Libera Triestina", ki je bila po njegovem mnenju prehodnica časa, na kar naj bi se ne pozabilo. "Trditev, ki se na prvi pogled utegne zdeti, najhujša in najbolj trpka," nadaljuje člankar, "je odprava Cosulicche družbe," ki je že pred štiridesetimi leti vzpostavila redne zveze med Trstom in obema Amerikama. V tem oziru je še bolj odkrit njegov tovariš pri "Popolu di Trieste," ki priznava, da je bila ta družba po "zadnjih silnih vzemirljivih dogodkih samo navadna in gola fikcija: dejansko da je bila že dalj časa samo del genovske družbe "Italia." "Piccolo" člankar se tolaži s tem, da utegnejo morski velikani "Saturia", "Vulkan", "Neptunia" in "Oceania," ki so spravili družbo v prerani grob, še nadalje pristajati v Trstu.

"Piccolo" pa daje duha svojem pesimizmu tudi glede ladjedelnic v Julijski Krajini. Zato smatra za potrebno, da pove svojim čitateljem: "Pooblaščen smo trditi, da se nam od nove ureditve, ki jo je ukazal Vedja, nikakor ni treba bati, temveč da od nje samo lahko kaj pričakujemo. Vsak pesimizem bi bil krivičen nasproti bodočnosti, ki zahteva od vseh zaupanje, polet, disciplino in delavnost."

Člankar je začel svoje razmotrivanje z besedami: "Duce je rekel: Naloga Trsta je imperalistična. V manj nego dveh letih se je ta izjava, ki je zvenela kakor prorokba, uresničila." Zaključil pa je svoja izjava njena tako-le:

"Razpravljali smo z največjo odkritostjo o novem licu položaja, ki je nastal v Trstu po preureditvi trgovinske mornarice, in o njegovem odločilnem vplivu na vse gospodarsko življenje našega mesta. Rade volje smo opustili taktiko drugih krajev, ki so s tarnanjem in s protesti prikrili položaje, ki so bili povsem ugodni. Taka radikalna reforma zahteva naravno tudi svoje žrtve. Trst prenaša te žrtve z moškim srcem in s pogledom uprtim v bodočnost zagotavlja načelnika nove cesarske Italije, da bo tudi takrat vreden poverjene mu naloge."

Po tem izbruhu žalosti in obupa so fašistični listi obmolknili. Duce je ukazal novo preureditev. Njegova volja je za sedanjo Italijo sveta. On je že vedel, zakaj je tako ukrenil, dasi ga ne more razumeti tisti, ki je s tem udarjen. Z novo preureditvijo trgovinske mornarice pa je smrtno udarjen Trst. Imperij zahteva svoje žrtve. Imperatorju pa naj velja pozdrav: "Ave Caesar, morituri te salutant!"

Slaba volja pomaga zdravju

Dr. Frank M. Carroll, zdravstveni komisar iz Seattle, Wash. dobro ve, kaj govori in sočasno sicer ga spoštujejo kot veččaka v svoji stroki, torej mora že vedeti, o čem govori, ko pravi, da mora biti človek sem pa tje slabe volje, če hoče ostati pri zdravju.

Sicer pa radi tega ni treba takoj nositi okrog kisel obraz kot v najhujšem octu prezervirana kumara, ker Dr. Carroll to priporoča samo za včasih in ne dan za dnem, ali pa da bi redno vsako jutro vstali z levo nogo. Isti zdravnik iz svojih izkušenj tudi pravi, da ljudje, ki so vedno sitni, niso zdravi. Pa tudi ni dobro, da bi se človek kar naprej smejal, toda vsakega po nekaj, nekaj dobre in nekaj slabe volje, pa človeku stori dobro, kot spomladanski gredici sonce.

—Idrija, maja 1936.—V bližini obmejne vasi Godovič, o je 10 minut od vasi v smeri proti Črnemu vrhu stoji Pišlarjeva kmetija in je okrog in okrog obdana od italijanskih obmejnih utrd. Vse te utrjevalne naprave so strogo zastražene, zato je Pišlarjev dom odrezan od sveta. Cela družina je kot v konfinaciji, smejo oditi od doma in se vračati samo po dnevu, da bi jih pa kdo prišel obiskat, o tem niti govora ni. Pred dnevi je gospodar Janez Pišlar umrl za pljučnico. Ze med boleznijo so smeli na obisk k bolniku le redki ljudje. Pa tudi za te "izvanredne" koncesije so morali imeti posebno dovoljenje od pristojnih oblasti.

To je samo en primer med nešteti, kako se godi našemu človeku tokraj meje, posebno tistim, ki so ostali tik za krivično mejo. Našemu kmetu se godi in z njim se postopa tako, kot bi bil s svojo družino in posestvom sredi bojne vihre.

—Pri nabiranju starega železa na Kalvariji je razneslo in ubilo 30 letnega Jakoba Križaja. Granata ki jo je hotel odpreti, ga je popolnoma razmesarila.

—Pri hišni preiskavi so našli pri Francu Mozetiču, starem 87 let, bivajočem v Renčah, razne eksplozive, ki jih je nabiral v okolici in ki so ostale iz svetovne vojne. Imenovani je bil javljen državnim oblastem. Radi istega je bil naznanjen 60 letni Ivan Mokrin iz Lokvice pri Kanalu.

—Na tržaškem pokopališču so postavili nagrobni spomenik župniku Jožefu Jurci, ki je dobil kasneje ime Giorgi.

IZ PRIMORSKEGA

—Idrija, maja 1936.—V bližini obmejne vasi Godovič, o je 10 minut od vasi v smeri proti Črnemu vrhu stoji Pišlarjeva kmetija in je okrog in okrog obdana od italijanskih obmejnih utrd. Vse te utrjevalne naprave so strogo zastražene, zato je Pišlarjev dom odrezan od sveta. Cela družina je kot v konfinaciji, smejo oditi od doma in se vračati samo po dnevu, da bi jih pa kdo prišel obiskat, o tem niti govora ni. Pred dnevi je gospodar Janez Pišlar umrl za pljučnico. Ze med boleznijo so smeli na obisk k bolniku le redki ljudje. Pa tudi za te "izvanredne" koncesije so morali imeti posebno dovoljenje od pristojnih oblasti.

To je samo en primer med nešteti, kako se godi našemu človeku tokraj meje, posebno tistim, ki so ostali tik za krivično mejo. Našemu kmetu se godi in z njim se postopa tako, kot bi bil s svojo družino in posestvom sredi bojne vihre.

—Pri nabiranju starega železa na Kalvariji je razneslo in ubilo 30 letnega Jakoba Križaja. Granata ki jo je hotel odpreti, ga je popolnoma razmesarila.

—Pri hišni preiskavi so našli pri Francu Mozetiču, starem 87 let, bivajočem v Renčah, razne eksplozive, ki jih je nabiral v okolici in ki so ostale iz svetovne vojne. Imenovani je bil javljen državnim oblastem. Radi istega je bil naznanjen 60 letni Ivan Mokrin iz Lokvice pri Kanalu.

—Na tržaškem pokopališču so postavili nagrobni spomenik župniku Jožefu Jurci, ki je dobil kasneje ime Giorgi.

Če verjamele al' pa ne

Neki Verrette iz Milwaukee je šampion za leto 1935 in sicer v tem, da je spil najhitreje in največ piva. Spil ga je pol galone v 34 sekundah. To je toliko kot eks. Se reče, saj jaz ne bom šel v tekmo, ampak lepo se pa sliši, da se ta šampion že zdaj trenira, da se bo poskusil za letošnje prvenstvo. Takole treniranje v poletni vročini je jako dopadljivo. Zdjaj ni treba drugega kot da se kdo javi, ki bi protežiral tako tekmo in plačal za treniranje. Ali bi nas b'lo kaj?

Mussolini se trka na prsi in vpije, da jih ni večjih junakov na svetu kot so bersaglieri. Aha! Saj so nam naši fantje pripovedovali, ki so bili na Soški fronti, ki bersaglierov niti ujeti niso mogli, ko so jo brisali doli proti Pijavi, da so jih kurja peresa za klobuki komaj dohajala. Kakopaka, junaki! Ena stotinja naših rezervistov bi en regiment bersaglierov pofruškala na tešče, pa z samimi osovnikmi.

KRIŽEM PO JUTROVEM

Po nemškem izvirniku K. Maya

Njegovi prvi verniki so bili njegova žena Aadidža, njegov suženj Zaid, Mekkanca Otman in Abu Bekr ter njegov bratranec Ali.

Ta Ali — njegovo ime pomeni "visoki" — je najnesrečnejši junak islama, kakor se je nova vera imenovala. Rojen je bil l. 602. Mohamed ga je taklo zelo čislal, da mu je dal svojo hčerko Fatimo za ženo. Ko je nekoč v krogu svoje družine razlagal načela svoje nove vere, in vprašal, kdo pojde za njim, so vsi molčali, le mladi Ali, ves navdušen po silni poeziji novih naukov, je odločno vzkliknil: "Jaz — in nikdar te ne zapustim!" Tega mu Mohamed ni pozabil.

Ali je bil pogumen, drzen človek in njemu predvsem, ne Mohamedu samemu, gre zasluga, da se je islam, na konici meča seve, tako naglo razširil. Ko pa je Mohamed leta 632 umrl in ni določil naslednika, so Alija pri dolžnosti prezrili in izvolili Abu Bekra, Mohamedovega tasta, za kalifa, naslednika. Njemu je sledil leta 634 drugi prerokov — Mohamed je imel dva — najst žen — po imenu Omar, temu pa prerokov zet Otman. Otman je leta 656 Abu Bekrov sin umoril. Dolžili so Alija umoriti, kljub temu pa je bil izvoljen za kalifa. Vlada je najprvo v Medini, pozneje v Kufi blizu Bagdada, in leta 660 ga je Abd er-Rahman umoril. V Kufi leži pokopan. Po njegovi smrti je bil izvoljen za kalifa njegov najhujši sovražnik Muawija.

Z Alijevo smrtjo se začne v Mohamedanizmu razkol. Prerokova vera je bila tistikrat razširjena že po vsej Arabiji, Palestini, Siriji, Mezopotamiji in Perziji, tudi v Egiptu in severni Afriki. Mohamedovi nasledniki so širili novo vero z mečem in li spreobrnjene narode, in v nekaj letih je zrasla v srednjem Orientu močnata arabska država pod vladjo kalifov. Po smrti četrtega kalifa Alija so se pa začeli politični prepripi za kalifat. Alijevi pristaši, šiiti, so namreč trdili, da ni imel Abu Bekr, prvi kalif, pravice do nasledstva, am-pak Ali, Mohamedov najstarejši pristaš in najbližji sorodnik. Sunniti pa so vztrajali pri Abu Bekru in njegovih naslednikih. Ta razdor je bil izprva le političen, pa prenesli so ga tudi na versko polje. Še dandanes so Mohamedani razdeljeni na sunnite in šiite.

Ali je zapustil dva sina, Hasana in Husaina. Hasana so si šiiti izvolili za kalifa, sunniti pa Muawija, ustanovitelja Omajjadov. Izbral si je Damask za prestolico, uvedel dedni kalifat in si že pred svojo smrtjo postavil svojega sina Džezida za naslednika. Džezid je bil okrutnejši, celo lastni pristaši sunniti ga preklinjali. Hasan se ni mogel uveljaviti, umrl je leta 670 v Medini za zastrupljenjem.

Njegov brat Husain ni hotel priznati Džezida za kalifa. Z njim se začne krvava, žalostna zgodovina islama.

Kruto je vladal kalif Muawija in njegovi namestniki so bili njemu enaki. Tako je na primer namestnik v Basri izdal zapoved, da se po solnčnem zapadu nihče ne sme pokazati na ulici. Ko prvi večer po tej odredbi so polovili po ulicah nad dve sto ljudi in jih nemudoma obglavili. Drugi večer je bilo žrtve za manj in tretji večer ni bilo nikogar več na ulici. Najhujši okrutnejši vseh Omajjadov je bil namestnik v Kufi, pomoril je nad 120.000 ljudi. Največ so seve trpeli šiiti, pristaši Husainovi.

Krvavo je vladal tudi Muawijev sin Džezid. Husain je živel tistikrat v Mekki. K njemu so

poslali mezopotamski šiiti in ga prosili, naj pride v Kufo, da ga bodo za kalifa izvolili. Šel je — v svojo pogubo.

S komaj sto zvestimi pristaši je prispel pred Kufo, pa sunniti so mesto že zasedli. Začel je s pogajanji. Živil mu je zmanjkalo, voda se je posušila v pekočem puščavskem solncu, živali so poginjale in njegovim ljudem je gledala smrt iz vročinskih oči. Zaman je klical Allaha in preroka na pomoč, njegov konec je bil "zapisan v knjigi življenja."

Pri Kerbeli, kakih sto kilometrov južno od Bagdada, je prišlo do boja. Obeid Allah, Džezidov general, je napadel Husaina, pobil vse njegove pristaše in ujet tudi Husaina samega. Ves izčrpan od pomanjkanja je bil že itak blizu smrti, pa niso mu prizanesli, z zadnjimi močmi ginevačega življenja se je branil, — odrezali so mu glavo, jo nataknili na drog in v zmagovalnem sprevodu nesli v Kerbelo.

To se je zgodilo 10. muharrema in od tistega dne je deseti muharrem dan žalosti pri vseh šiiti.

Šiiti so razširjeni posebno po Perziji, Indiji in otočju, pa tudi po Mezopotamiji. In desetega muharrema zadoni krič bolesti in žalovanja po vsem šiitskem svetu, od Bornea do Celebesa, pa Indiji in Perziji pa do mej zapadne Azije, slika Husainove glave nosijo šiiti po ulicah in z zlato podkovo posnemajo topot njegovega konja. Kdor le more, potuje v Kerbelo, da se na ta dan udeleži slovesnega spreveda po mestu in predstavi v spomin Husainove smrti, ki v svoji divjosti mejijo na blaznost. In vsak šiit, ki le zmore, hoče biti pokopan v Kerbeli ali vsaj v njeni bližini, blizu kraja Husainovega mučeništva, in zato potujejo vsako leto krog 10. muharrema ogromne karavane z mrličji v Kerbelo iz vseh delov zapadne Azije, kjerkoli živijo šiiti. Vse te karavane se pri Bagdadu združijo v eno samo orjaško karavano napol gnilih mrličev, res "karavano smrti." Kajti za njo hodi, priklicana po mirijadah okuženih miazmov, ki vejejo iz gnijočih trupel, strašna smrt — kuga.

In gorje sunnitu, gorje džauru, ki bi se ta dan pokazal med pobesnelimi in zblaznelimi tolpmi šiitov v Kerbeli —! Raztrgali bi ga na kosce.

Ta krajepisni in versko-zgodovinski uvod se mi je zdel potreben, da bodo moji bravci laže razumeli doživljanje, ki jih bom v tej knjigi pripovedoval.

Potovali smo tistikrat po kurdijskem gorovju približno med Sulejmanjo na jugu in Banno na severu. Pet nas je bilo, Mohammed Emin, njegov sin Amad el-Gandur, Anglež sir David Lindsay, jaz in Halef. Srečlo smo se z iznebili neprijetne družbe Bejatov in neodkrito-srečnega kana Heider Mirlama, srečno smo se otrsli tudi Bebehov. Zaostali so, ni jih bilo več videti. Menda so le uvideli, da nam niso kos, vsaj v napadu na odprtem svetu ne. Da bi nam skrivaj sledili, nas prehiteli in nam založili pot, je bilo čisto neverjetno. Saj niso vedeli, kam potujemo. Upali smo, da bomo imeli odslej mir, vsaj pred Bebehji, in da bomo srečno obšli Sulejmanjo, v kateri se nismo smeli pokazati, ker je tam vladal turški paša in ker si s Turki nismo bili ravno preveč dobri. Če smo le srečno pripotovali do jezera Kijupri in do reke Džala, smo bili varni. Od Džale navzdol smo morali priti v nekaj dneh do Tigrisa, od tam pa k pašnikom Haddedinov ni bilo več daleč.

(Dalje prihodnjič)

Člani Progresivne trgovske zveze
(Vprašajte za nagradne listke)

Beauty Shoppes
LOGAR BEAUTY SHOPPE
17216 Grovewood Ave.
MARION'S BEAUTY SHOPPE
15712 Waterloo Rd.
GRDINA SHOPPE
6111 St. Clair Ave.

Čistilnice oblek
JOS. KOVACH
15621 Waterloo Rd.
ACME DRY CLEANING CO.
671 E. 152nd St.

Confectionery in pivnice
JOHN TRČEK
15506 Holmes Ave.
FRANK LAURICH
15601 Holmes Ave.

Cvetličarji
SVETE'S FLOWER SHOPPE
6120 St. Clair Ave.
IGNAC SLAPNIK
6102 St. Clair Ave.

Cvetličarji in papirarji
FRANK JELERIC
15302 Waterloo Rd.
EDWARD KOVACH
15621 Waterloo Rd.

Delikatese
FRANK IVANČIĆ
15416 Saranac Rd.

Fotografisti
JOHN BUKOVNIK
762 E. 185th St.
JOHN WIDGOY
485 E. 152nd St.

Groceristi
SOBER-MODIC
544 E. 152nd St.
LOUIS URBAS
17305 Grovewood Ave.
A. MLAKAR
522 E. 200th St.

Grocerije in mesnice
MIKE PIKS
1383 E. 53rd St.
KARL MRAMOR
1140 E. 67th St.
GABRIEL FOOD MARKET
595 E. 140th St.
KUHEL BROS.
16321 Arcade Ave.
JOHN MAUSAR
23751 St. Clair Ave.
FRANK J. KRAMER
15454 Calcutta Ave.
FRANK FABIAN
399 E. 152nd St.
ANDREJ MOZINA
15931 Saranac Rd.
GEO. KUJAR
3846 St. Clair Ave.
JOS. MEDVED
783 E. 222nd St.
JOS. SACERICH
16005 Waterloo Rd.
FRANK MULLEC
16811 Waterloo Rd.
JOHN KAUSEK
19513 Kewanee Ave.
LUDWIG MANDEL
15615 Waterloo Rd.
BLAŽ BOLDIN
14401 Thames Ave.
VICTOR BERNOT
16001 Holmes Ave.
CERGOL & OGRINC
412 E. 156th St.
FRANK CEBUL
14615 Sylvia Ave.
JOHN DOLENC
573 E. 140th St.
BLAŽ GODEC
16903 Grovewood Ave.
JOS. JAMES
16016 Parkgrove Ave.
FRANK KEPIC
14301 Sylvia Ave.
CHARLES LESJAK
15708 Saranac Rd.
JOS. MODIC
315 E. 156th St.
LUDWIG RADDELL
15804 Waterloo Rd.
JOHN TOMAŽIĆ
16853 Grovewood Ave.

LUDWIG MANDEL SR.
920 E. 140th St.
J. METLIKA
14616 Sylvia Ave.
RUDOLF PERDAN
933 E. 185th St.
JOHN VIDENSEK
486 E. 152nd St.
ANTON MARTINČIĆ
5917 Prosser Ave.
LOUIS OSWALD
17205 Grovewood Ave.
JOS. PISKUR
16801 Waterloo Rd.
JOHN ASSEG
15638 Holmes Ave.
JOS. KAPLAR
952 E. 207th St.
MARY TRAMPUSH
4110 St. Clair Ave.
JOHN KRAMER
5301 St. Clair Ave.
FRANK AZMAN
6501 St. Clair Ave.
LOUIS CIMPERMAN
1115 Norwood Rd.
LOUIS GREGORICH
1171 E. 74th St.
JOSEPHINE KRECIC
1056 E. 61st St.
JOHN LADIHA
1242 E. 74th St.
LOUIS LAUTIZAR
1195 E. 71st St.
JULIA NOVAK
5204 St. Clair Ave.
FRANK VIDMAR
1038 E. 74th St.

Gasolinske postaje
VALENTIN PLESEC
16823 Waterloo Rd.
RAKAR'S BLUE FLASH STATION
18009 Waterloo Rd.
JOS. KERN
351 E. 156th St.

Jedilnice in pivnice
ANTON BARAGA
15322 Waterloo Rd.
VALENTIN PLESEC
16823 Waterloo Rd.
JOS. ZABUKOVEC
576 E. 152nd St.
ALBIN FILIPIĆ
513 E. 152nd St.
GEO. TUREK
16011 Waterloo Rd.
J. KUNCIC-PEROTTI
397 E. 156th St.
PAUL KORDICH
15815 Waterloo Rd.
CIRIL KUNSTEL
6616 St. Clair Ave.

Krojači
JOS. PERME
15607 Waterloo Rd.

Krojačnice in čistilnice
JOHN MARN
6527 St. Clair Ave.
MARIAN'S DRY CLEANING & TAILORING
4812 Superior Ave.
CHARLES ROGEL
6526 St. Clair Ave.

Lekarne
MANDEL DRUG STORE
15702 Waterloo Rd.

Mesnice
JOS. JANŽEVIC
542 E. 152nd St.
JOS. SMOLEY
504 E. 152nd St.
FRED JAZBEC
821 E. 222nd St.
PINTAR BROS.
6706 St. Clair Ave.
RUDY BUKOVEC
4506 Superior Ave.

Mlekarije
FRANK DOLŠAK
448 E. 158th St.
FRANK PETROVČIĆ
682 E. 162nd St.
EULID DAIRY
516 E. 200th St.
MAYFLOWER DAIRY
1083 E. 68th St.
RACE DAIRY & ICE CREAM
1028 E. 61st St.
EDNA DAIRY
6302 Edna Ave.

Moška obleka
JOHN GORNIK
6217 St. Clair Ave.
FRANK BELAJ
6205 St. Clair Ave.

Modne trgovine
PETER USAJ
775 E. 185th St.
ANTON GUBANC
16725 Waterloo Rd.
JOHN ROZANC
15721 Waterloo Rd.
JOSEPH STAMPFEL
6108 St. Clair Ave.
ANTON ANŽLOVAR
6202 St. Clair Ave.

Obutev
FRANK SUHADOLNIK
6107 St. Clair Ave.
FRANK BUTALA
6410 St. Clair Ave.
LOUIS MAJER
7508 St. Clair Ave.

Obleka in obutev
ANTON LOGAR
928 E. 222nd St.
ANTON OGRIN
15333 Waterloo Rd.

Pogrebniški
AUGUST F. SVETEK
478 E. 152nd St.

Pogrebniški in pohištvo
ANTON GRDINA IN SINOVI
15301 Waterloo Rd.
6019 St. Clair Ave.

Pohištvo
LOUIS OBLAK
6303 Glass Ave.
KREMAR FURNITURE CO.
6806 St. Clair Ave.

Premog in stavn. potrebščine
BLISS RD. COAL & SUPPLY
22290 St. Clair Ave.

Popravljalnice avtomobilov
ROAD SERVICE GARAGE
16115 Waterloo Rd.
AUTO BODY & REPAIR SERVICE
15326 Waterloo Rd.

Pekarije
JOHN ZALAR
16006 Waterloo Rd.
GROVEWOOD HOME BAKERY
17203 Grovewood Ave.
FAJDIGA & KLANCAR
6413 St. Clair Ave.
ANTON NOVAK
6218 St. Clair Ave.
JOHN PIANECKI
6036 St. Clair Ave.

Parobrodne agenture
AUGUST KOLLANDER
6419 St. Clair Ave.
MIHALJEVIČ BROS.
6033 St. Clair Ave.

Razvažalci pive
JOHN DRENK
23776 St. Clair Ave.

Stavbeniki
J. MERSEK
18701 Kildeer Ave.

Tiskarne
AMERIŠKA DOMOVINA
6117 St. Clair Ave.

Tire Shops
CENTURY TIRE SERVICE
15805 Waterloo Rd.

Vinjarne
THOMAS KRASOVEC
17721 Waterloo Rd.

Varietne trgovine
JOS. DURN
15605 Waterloo Rd.

Zeeznjava in sadje
ANTON GODINA
404 E. 156th St.
ANTON MERSNIK
15609 Waterloo Rd.

Zeeznjava
ANTON DOLGAN
15617 Waterloo Rd.
JIM SEPIC
16009 Waterloo Rd.
MARTIN KOTNIK
534 E. 152nd St.
ANTON KUHEL
17218 Grovewood Ave.
MANDEL HARDWARE
15704 Waterloo Rd.
JOS. VIHTELICH
807 E. 222nd St.
WATERLOO HARDWARE
16301 Waterloo Rd.
GRDINA HARDWARE
6127 St. Clair Ave.
JOSEPH KALAN
6622 St. Clair Ave.
SUPERIOR HOME SUPPLY
6401-05 Superior Ave.

Zobozdravniki
DR. WM. LAUSCHE
15619 Waterloo Rd.

DNEVNE VESTI

Poljski urednik kaznovan radi Hitlerja

Varšava, 6. julija. Urednik nekega velikega poljskega časopisa v tem mestu je bil obsojen v plačilo 1.000 zlotov, ker je napadel v svojem časopisu Hitlerja. Poljska sodnija je razsodila, da je Hitler načelnik prijateljske vlade in se ga torej ne bi smelo napadati. Urednik je trdil, da Hitler ni izvoljeni načelnik vlade, pač pa vsiljeni avtokrat.

Kandidat Lemke pravi, da je Amerika zaspala

Moorhead, Minn., 6. julija. Kongresman William Lemke, predsedniški kandidat Rev. Coughlina, je izjavil včeraj, da je Amerika silno zaspala in da se ne zaveda nevarnosti, katera ji preti. "Vi prodajate svoje otroke v sužnjost," je dejal Lemke, "da dobite od vlade grizljaj kruha. Vlada bi morala skrbeti, da se ljudje sami preživljajo, ne pa da postanejo berači."

Mož in žena se zavarovala proti dvojčkom

Upper Darby, Pa., 6. julija. Mr. in Mrs. Howard Mackey sta se zavarovala za slučaj, da bi došla dvojčka. Plačala sta \$18.00 zavarovalnice, da ne dobita dvojčkov tekom prihodnjih dveh let. Ako dospejo dvojčki, tedaj jima zavarovalna družba izplača \$250. Mož je star 34 let, žena pa 26. Žena se boji, da dobi dvojčke, ker je sama ena izmed dvojčic v svoji družini.

Francoski komunisti zbirajo močno blagajno

Paris, 6. julija. V francoskem parlamentu se nahaja danes 72 komunistov. Vsak član parlamenta dobiva mesečno 5.000 frankov plače. 72 komunističnih poslancev je sklenilo vporabiti od svoje plače samo 1.500 frankov na mesec, ostalo pa prispevati v skupno blagajno. Tako bodo komunisti prihranili mesečno 250.000 frankov za svojo kampanjo.

Ameriške železnice potrošile pol milijarde

Chicago, 6. julija. Ameriške železnice so tekom zadnjih šestih mesecev potrošile od svojih dohodkov skoro \$500.000.000 za izboljšave in nove naprave na svojih progah. Zlasti je bilo naročenih veliko število novih lokomotiv. Ameriške železnice so mnogo pripomogle, da se je delo v tovarnah izboljšalo in brezposelnost prenehala.

MALI OGLASI

Delo dobi

dekla za hišna opravila. Mal apartment. En otrok v družini. Oglasite se med 5. in 6. uro na 7038 Wade Park Ave. (159)

Delo dobi

dekla, staro nad 21 let, da bi stregla gostom pri mizah, pomagala v kuhinji in opravljala splošna dela. Slovenka ali Hrvatca. Vprašajte na 2704 St. Clair Ave. (160)

Stanovanje

se odda, pet lepih sob in kopališče. Dobra klet in furnez. — Vpraša se na 6609 Bonna Ave. (159)

V najem

se dajo tri sobe in kopališče, gorka voda. Rent samo \$13.00 na mesec. Družine z otroci naj ne vprašajo. Oglasite se na 1106 E. 64th St. (159)

Hiša v najem

Lepa hiša se da v najem pod jako ugodnimi pogoji. Sedem sob, jako prijetno stanovanje. Vprašajte na 14714 Sylvia Ave. (159)

Jack London:

ROMAN TREH SRC

Prvi hip je hotela Leoncie pokazati pismo tudi drugim, toda odstavke o Francisu je bil pisan tako intimno, da si je premislila.

— Henry mi piše — je dejala in skrla pismo za steznik. — Nič posebnega ne piše. Očividno niti najmanj ne dvomi, da se mu rešitev posreči . . .

— Storit hočemo vse, da se mu posreči! — je izjavil Francis samozavestno.

Leoncie se mu je hvaležno nasmehnila in se ozrla vprašujoče na Torresa, rekoč:

— O nekem načrtu ste govorili, senor Torres, kajne?

Torres se je nasmehnil, zavihal brke in se potuhnil, kakor da je nedolžno jagnje, ne pa krvoločna zver, ki komaj čaka, da skoči na svojo žrtev.

— Samo ena pot je, anglo-saška pot, ki jo hodijo yankiji in

ta pot vodi naravnost k cilju. Najbolj značilno za to pot je, da vodi naravnost k cilju. Poslušajte torej moj nasvet! Pojdimo in osvobodimo Henryja iz ječe enostavno z brahijalno silo, kakor bi storili Američani.

To je edini trik, ki ga gospodje v San Antoniu ne pričakujejo. Torej se nam mora posrečiti. V pristanišču lahko namjemo dovolj capinov in potepuhov, ki so tako srečni, da jih oblasti še niso prijele in

obesile. Z njihovo pomočjo navalimo na jetnišnico in osvobodimo Henryja. Najemite jih, dobro jim plačajte, toda ne dajte jim denarja vnaprej —

— Vi bi me radi, — vi, tujec, s katerim sem se komaj seznanil, — bi me radi spodili s posvetovanja rodbine Solano, mojih starih in najboljših prijateljev?

Stari Enrico je opazil, da Leoncie kar besni od jeze na Francisu in zato ji je namignil, naj ne vzame njegove izjave resno. Nato se je obrnil k Torresu in spregovoril prijazno:

— Ni takega posvetovanja v rodbini Solano, ki bi se ga ne mogel udeležiti tudi senor Torres. Vi ste res najboljši prijatelj naše rodbine. Z vašim pokojnim očetom sva si bila tovariša, malone brata. Toda s tem — dovolite starčku izraziti osebnostno mnenje — nikakor ni rečeno, da senor Morgan nima prav, ko trdi, da je vaš načrt brezupen.

Navali na jetnišnico in rešiti Henryja z brutalno silo je res blaznost. Kar poglejte, kako debele so stene. Te stene lahko kljubujejo napadalcem več tednov. In vendar moram priznati, da je malo manjkalo, da me ni izkušnja premagala, ko ste prvič omenili svoj načrt. Zdaj pa poslušajte: Ko sem se še kot mladenič udeležil vojne proti Indijancem v Kordillerah, se je nam pripetil sličen slučaj. Sedimo tu na tratu in povem vam, kako se je to zgodilo . . .

Toda Torres, ki je imel nujne opravke, ni hotel čakati. Prijazno je segel vsem prisotnim v roko, opravičil se je Francisu, skočil na vranca, ki se je ves lesketal v srebrni opremi in odhitel nazaj v San Antonio. Poleg drugih nujnih opravkov je moral Torres odgovoriti na brzojavko, ki jo je dobil iz New Yorka. Pisarna Thomasa Regana na Wall-Streetu je imela namreč z njim stalno brzojavno zvezo. Ker je imel od panamske vlade v San Antoniu zaupno dovoljenje, da sme rabiti v svoje svrhe radio-postajo, je lahko pošiljal poročila na brzojavno postajo v Vera Cruzu. Torres pa ni bil z Reganom v zvezi samo zaradi dobička. Nasprotno, tajna zveza z Reganom je bila v popolnem skladu s Torresovimi načrti glede Leoncie in obeh Morganov.

— Kaj pa imate proti senoru

Torresu, da ste odklonili njegov načrt, njega samega pa ujezili? — je vprašala Leoncie, ko je Torres zapustil trg pred haciendo.

— Nič, — je odgovoril Francis, — razun da ga ne potrebujemo in da mi mož nič kaj preveč ne ugaja. Torres je tepec, ki lahko pokvari še tako imeniten načrt. Spomnite se, kako se je vjel s svojim pričevanjem povodom moje obravnave. Morda mu pa celo ne smemo zaupati. Sam ne vem, kake in kaj je s tem človekom. Pa naj bo že kakoli, eno je gotovo, da namreč nima zmisla zaupati mu, če ga ne potrebujemo. Kar se pa tiče njegovega načrta, moram priznati, da mi ugaja. Oididemo naravnost v jetnišnico in osvobodimo Henryja, če ste vsi za to. Seveda ni treba razbojnati po vsem svetu, kakšni so naši načrti. In čemu bi nam bila tolpa razbojnikov in pristaniških postopačev? Če sami ne moremo rešiti Henryja, se bo treba pač sprijazniti z mislijo, da mu zagtegnje jutri vrv okrog vratu.

— Okrog jetnišnice hodi običajno najmanj deset stražnikov, — je ugovarjal osemnajstletni Ricardo, najmlajši brat Leoncie.

Leoncie, ki še ni bila obupala, ga je ježno pogledala. Toda Francis mu je pritrdil.

— Prav praviš, — je dejal. — Naša naloga bo odstraniti te stražnike.

— Stene so debele pet čevljev, — je pripomnil Martinez Solano.

— Si bomo morali pač napraviti pot skozi nje, — je odgovoril Francis.

— Kako neki? — je vzkliknila Leoncie.

— Saj to je baš tista točka našega načrta, o kateri se bo treba temeljito pomeniti. Senor Solano, ali imate dovolj jahalnih konj? Imenitno! A vi, Alesandro, bi-li mogli dobiti na plantaciji nekaj dinamičnih nabojev? Izborno! A vi, Leoncie, morate kot gospodinja haciende vedeti, da-li je v vaših kletih dovolj krepkega žganja.

— Aha, zarota se širi! — se je zasmehal Francis, ko so vsi trije prikimali. — Imamo torej na razpolago vse, kar je potrebno za Conan-Doylovo detektivsko povest ali Rider Haggardov pustolovski roman. Zdaj poslušajte! Sicer pa, potrpite še malo! Pomeniti se moram najprej z vami Leoncie, o obleki za skromno domačo predstavo . . .

V. Ura je odbila poldne. Henry je gledal skozi zamreženo okno na ulico prašnega in umazanega mesta. Bila je neznosna vročina. Henry je že hotel stopiti od okna, ko je zagledal množico radovednih postopačev in si premislil.

Videl ni ničesar, pač pa je slišal drdranje voza, ki se je naglo bližal jetnišnici. Nato je zagledal voz, ki ga je vlekel splašen konj. Sivolas mož z dolgo sivo brado je sedel na vozu in si zaman prizadeval, da bi ustavil splašenega konja.

Henry se je nasmehnil od začudenja, da se stara "koreta" še ni razbila, dasi je ves čas visoko odskakovala od debelih kep suhe ilovice, ki so pokrivalo zanemarljivo cesto. Vsako kolo, ki se je komaj še držalo na osi, je odskakovalo in se vrtelo v popolnem nasprotju z drugimi. Toda če se voz še nekako drži, — je razmišljal Henry sam pri sebi, — je pa res pravo čudo, da se vprega ne razleti na drobne koščke. Tisti hip, ko je došel voz do jetniškega mostu, je stari voznik vstal in nategnil vajeti, da zadrži konja. Vajeti so bile tako obrabljene, da se je en konec pretrgal. Starec je omahnil in padel na voz. Pri tem je nehote nategnil drugi konec vajeti in konj je skočil na levo. Kaj se je zgodilo potem — dali se je kolo zlomilo ali samo snelo — Henry ni mogel ugotoviti. Jasno je bilo samo to, da se je voz popolnoma polomil. Starca je vlekel spla-

šeni konj po prašni cesti. Vendar je pa mož krepko držal drugi konec vajeti tako, da se je moral konj naposled ves upehan in penast ustaviti.

Komaj je skočil starec pokoncu, že ga je obkolila množica radovednih postopačev. Iz jetnišnice so planili pazniki in predpili zijala. Henry je še vedno stal pri oknu in sodeč po njegovemu zanimanju za prizor na cesti bi nihče ne mislil, da mu je sojeno živeti samo še nekaj ur.

Starec je izročil vajeti enemu izmed paznikov stopil naglo k vozu ter začel ogledovati velike in majhne zaboje, ne da bi se zmenil za blato na svoji obleki. En zaboju mu je bil posebno pri srcu. Skušal ga je celo dvigniti in ko se mu to ni posrečilo, ga je nagnil, da se prepriča, če je tovor še cel.

Ko ga je eden izmed orožnikov vprašal, kdo je in odkod prihaja, je dvignil glavo in spregovoril naglo:

— Jaz? Oh, senori, star sem in daleč je moj dom. Ime mi je Leopoldo Narvaez. Kar je res, je res, moja mati je bila Nemka, Bog ji daj večni mir in pokoj, toda moj oče je bil Baltazar de Jesus in Cervillos e Narvaez, sin slavnega generala Narvaeza, ki se je boril pod poveljstvom znamenitega Bolivarja. Zdaj sem malone uničen in daleč od svoje domovine.

Od vseh strani so ga obsuli z vprašanji in starec je postal še bolj zgovoren. Hvaležen je bil poslušalcem za izraze sočutja in rade volje nadaljeval svojo povest.

— Prihajam iz Bocasa del Toro. Na potu sem že pet dni, kupčija je pa dandanašnji zelo slaba. Doma sem iz Colona in rad bi se vrnil tja. Toda tudi blagorodni Narvaez mora posta-

in stvar bo v redu!

Leoncie je naglo prikimala z glavo v znak, da se strinja s tem načrtom. Oči starega Enrica so se zaiskrile, nosnice so se mu napele, kakor da že voha smodnik. Takoj za njim so stisnili pesti tudi njegovi sinovi. In vsi so se obrnili na Francisu, češ, naj pove, kaj misli o tem načrtu. Francis je takoj odkimal z glavo in Leoncie je nehote razočarano vzkliknila.

— Ta pot je brezupna, — je dejal mladi Morgan. Čemu naj bi vsi tvegali svoje glave pri takem blaznem poizkusu, ki je že vnaprej obsojen na neuspeh?

Po teh besedah je stopil k ograji in se postavil med Torresa in rodbino Solano. Tisti hip je dal Enricu in njegovim sinovom z očmi znak, naj bodo previdni.

— Henryjev položaj je brezupen. Prav zdi se mi, da je njegova pesem končana . . . je nadaljeval zamišljeno.

— Mar hočete reči, da mi ne zaupate? — je vzkliknil Torres srdito.

— Kaj pa mislite? Nikakor ne! Kako morete tako slabo soditi o svojih prijateljih? — je ugovarjal Francis.

Toda Torres se ni dal potolažiti.

— Vi bi me radi, — vi, tujec, s katerim sem se komaj seznanil, — bi me radi spodili s posvetovanja rodbine Solano, mojih starih in najboljših prijateljev?

Stari Enrico je opazil, da Leoncie kar besni od jeze na Francisu in zato ji je namignil, naj ne vzame njegove izjave resno. Nato se je obrnil k Torresu in spregovoril prijazno:

— Ni takega posvetovanja v rodbini Solano, ki bi se ga ne mogel udeležiti tudi senor Torres. Vi ste res najboljši prijatelj naše rodbine. Z vašim pokojnim očetom sva si bila tovariša, malone brata. Toda s tem — dovolite starčku izraziti osebnostno mnenje — nikakor ni rečeno, da senor Morgan nima prav, ko trdi, da je vaš načrt brezupen.

Navali na jetnišnico in rešiti Henryja z brutalno silo je res blaznost. Kar poglejte, kako debele so stene. Te stene lahko kljubujejo napadalcem več tednov. In vendar moram priznati, da je malo manjkalo, da me ni izkušnja premagala, ko ste prvič omenili svoj načrt. Zdaj pa poslušajte: Ko sem se še kot mladenič udeležil vojne proti Indijancem v Kordillerah, se je nam pripetil sličen slučaj. Sedimo tu na tratu in povem vam, kako se je to zgodilo . . .

Toda Torres, ki je imel nujne opravke, ni hotel čakati. Prijazno je segel vsem prisotnim v roko, opravičil se je Francisu, skočil na vranca, ki se je ves lesketal v srebrni opremi in odhitel nazaj v San Antonio. Poleg drugih nujnih opravkov je moral Torres odgovoriti na brzojavko, ki jo je dobil iz New Yorka. Pisarna Thomasa Regana na Wall-Streetu je imela namreč z njim stalno brzojavno zvezo. Ker je imel od panamske vlade v San Antoniu zaupno dovoljenje, da sme rabiti v svoje svrhe radio-postajo, je lahko pošiljal poročila na brzojavno postajo v Vera Cruzu. Torres pa ni bil z Reganom v zvezi samo zaradi dobička. Nasprotno, tajna zveza z Reganom je bila v popolnem skladu s Torresovimi načrti glede Leoncie in obeh Morganov.

— Kaj pa imate proti senoru

Torresu, da ste odklonili njegov načrt, njega samega pa ujezili? — je vprašala Leoncie, ko je Torres zapustil trg pred haciendo.

— Nič, — je odgovoril Francis, — razun da ga ne potrebujemo in da mi mož nič kaj preveč ne ugaja. Torres je tepec, ki lahko pokvari še tako imeniten načrt. Spomnite se, kako se je vjel s svojim pričevanjem povodom moje obravnave. Morda mu pa celo ne smemo zaupati. Sam ne vem, kake in kaj je s tem človekom. Pa naj bo že kakoli, eno je gotovo, da namreč nima zmisla zaupati mu, če ga ne potrebujemo. Kar se pa tiče njegovega načrta, moram priznati, da mi ugaja. Oididemo naravnost v jetnišnico in osvobodimo Henryja, če ste vsi za to. Seveda ni treba razbojnati po vsem svetu, kakšni so naši načrti. In čemu bi nam bila tolpa razbojnikov in pristaniških postopačev? Če sami ne moremo rešiti Henryja, se bo treba pač sprijazniti z mislijo, da mu zagtegnje jutri vrv okrog vratu.

— Okrog jetnišnice hodi običajno najmanj deset stražnikov, — je ugovarjal osemnajstletni Ricardo, najmlajši brat Leoncie.

Leoncie, ki še ni bila obupala, ga je ježno pogledala. Toda Francis mu je pritrdil.

— Prav praviš, — je dejal. — Naša naloga bo odstraniti te stražnike.

— Stene so debele pet čevljev, — je pripomnil Martinez Solano.

— Si bomo morali pač napraviti pot skozi nje, — je odgovoril Francis.

— Kako neki? — je vzkliknila Leoncie.

— Saj to je baš tista točka našega načrta, o kateri se bo treba temeljito pomeniti. Senor Solano, ali imate dovolj jahalnih konj? Imenitno! A vi, Alesandro, bi-li mogli dobiti na plantaciji nekaj dinamičnih nabojev? Izborno! A vi, Leoncie, morate kot gospodinja haciende vedeti, da-li je v vaših kletih dovolj krepkega žganja.

— Aha, zarota se širi! — se je zasmehal Francis, ko so vsi trije prikimali. — Imamo torej na razpolago vse, kar je potrebno za Conan-Doylovo detektivsko povest ali Rider Haggardov pustolovski roman. Zdaj poslušajte! Sicer pa, potrpite še malo! Pomeniti se moram najprej z vami Leoncie, o obleki za skromno domačo predstavo . . .

V. Ura je odbila poldne. Henry je gledal skozi zamreženo okno na ulico prašnega in umazanega mesta. Bila je neznosna vročina. Henry je že hotel stopiti od okna, ko je zagledal množico radovednih postopačev in si premislil.

Videl ni ničesar, pač pa je slišal drdranje voza, ki se je naglo bližal jetnišnici. Nato je zagledal voz, ki ga je vlekel splašen konj. Sivolas mož z dolgo sivo brado je sedel na vozu in si zaman prizadeval, da bi ustavil splašenega konja.

Henry se je nasmehnil od začudenja, da se stara "koreta" še ni razbila, dasi je ves čas visoko odskakovala od debelih kep suhe ilovice, ki so pokrivalo zanemarljivo cesto. Vsako kolo, ki se je komaj še držalo na osi, je odskakovalo in se vrtelo v popolnem nasprotju z drugimi. Toda če se voz še nekako drži, — je razmišljal Henry sam pri sebi, — je pa res pravo čudo, da se vprega ne razleti na drobne koščke. Tisti hip, ko je došel voz do jetniškega mostu, je stari voznik vstal in nategnil vajeti, da zadrži konja. Vajeti so bile tako obrabljene, da se je en konec pretrgal. Starec je omahnil in padel na voz. Pri tem je nehote nategnil drugi konec vajeti in konj je skočil na levo. Kaj se je zgodilo potem — dali se je kolo zlomilo ali samo snelo — Henry ni mogel ugotoviti. Jasno je bilo samo to, da se je voz popolnoma polomil. Starca je vlekel spla-

šeni konj po prašni cesti. Vendar je pa mož krepko držal drugi konec vajeti tako, da se je moral konj naposled ves upehan in penast ustaviti.

Komaj je skočil starec pokoncu, že ga je obkolila množica radovednih postopačev. Iz jetnišnice so planili pazniki in predpili zijala. Henry je še vedno stal pri oknu in sodeč po njegovemu zanimanju za prizor na cesti bi nihče ne mislil, da mu je sojeno živeti samo še nekaj ur.

Starec je izročil vajeti enemu izmed paznikov stopil naglo k vozu ter začel ogledovati velike in majhne zaboje, ne da bi se zmenil za blato na svoji obleki. En zaboju mu je bil posebno pri srcu. Skušal ga je celo dvigniti in ko se mu to ni posrečilo, ga je nagnil, da se prepriča, če je tovor še cel.

Ko ga je eden izmed orožnikov vprašal, kdo je in odkod prihaja, je dvignil glavo in spregovoril naglo:

— Jaz? Oh, senori, star sem in daleč je moj dom. Ime mi je Leopoldo Narvaez. Kar je res, je res, moja mati je bila Nemka, Bog ji daj večni mir in pokoj, toda moj oče je bil Baltazar de Jesus in Cervillos e Narvaez, sin slavnega generala Narvaeza, ki se je boril pod poveljstvom znamenitega Bolivarja. Zdaj sem malone uničen in daleč od svoje domovine.

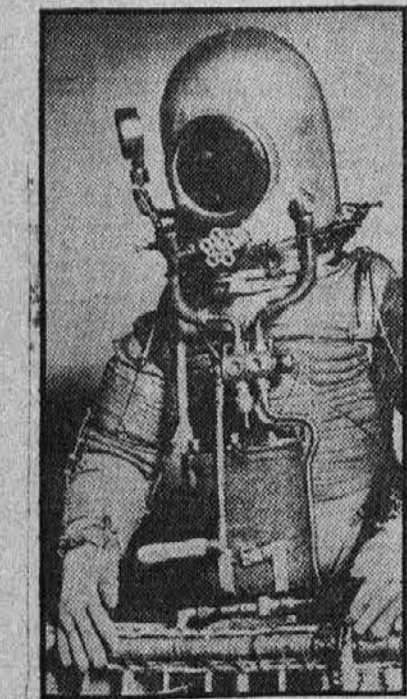
Od vseh strani so ga obsuli z vprašanji in starec je postal še bolj zgovoren. Hvaležen je bil poslušalcem za izraze sočutja in rade volje nadaljeval svojo povest.

— Prihajam iz Bocasa del Toro. Na potu sem že pet dni, kupčija je pa dandanašnji zelo slaba. Doma sem iz Colona in rad bi se vrnil tja. Toda tudi blagorodni Narvaez mora posta-

ti krošnjar in tudi krošnjar mora živeti, mar ni tako, dragi senori? Povejte mi, prosim, jeli med prebivalci tega prekrasnega San-Antonia Tomas Romero?

— Grom in strela! V Panami je Tomasov Romerov kakor lista in trave, — se je zakrohotal višji paznik Pedro Zurita. — Opišite ga podrobneje.

— On je bratranec moje druge žene, — je odgovoril starec v nadi, da se mu posreči najti sorodnika. Zelo se je pa začudil, ko mu je množica odgovorila s homerskim krohodom.

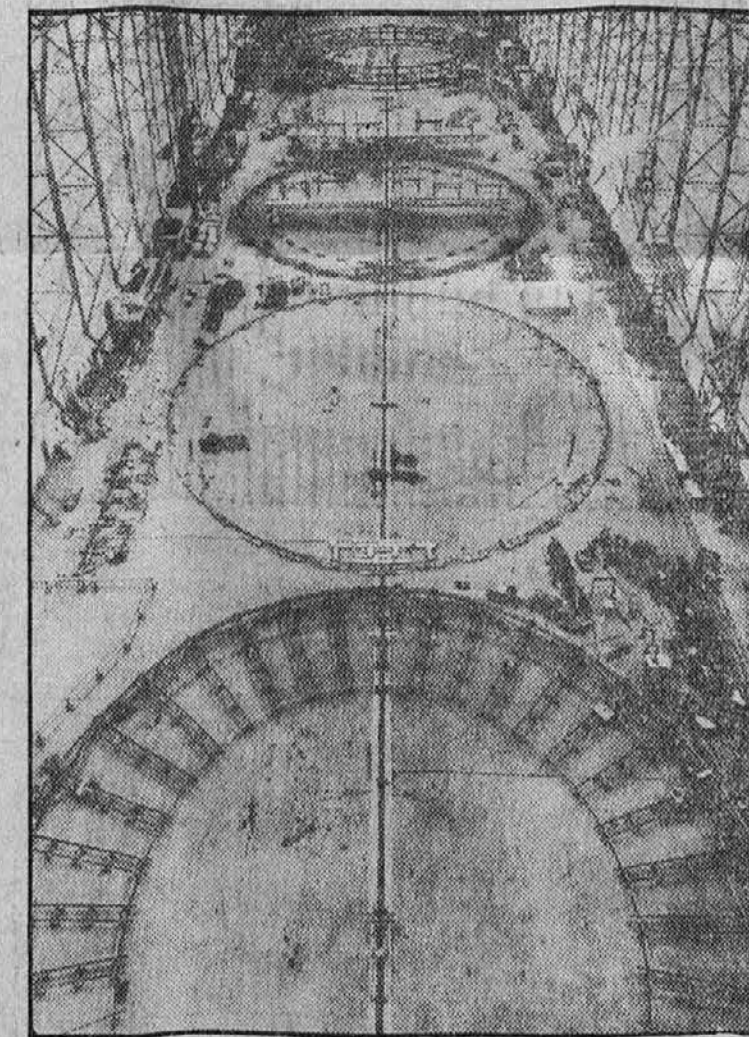
To je sicer čudna oprava, ampak je edino pravilna za polet v stratosfero.

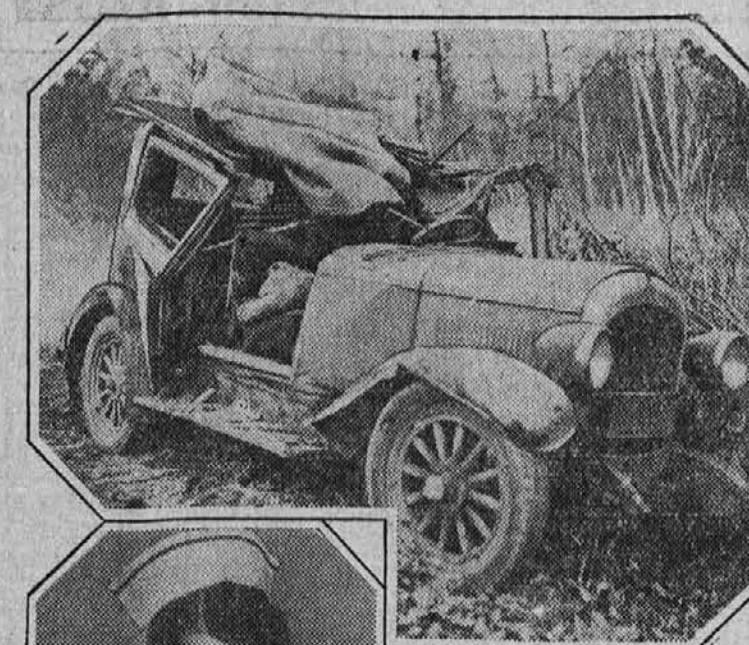
Eden izvrstnih igralcev žoge je mladi Stu Martin od St. Louis teama, ki igra drugi base.

Big Jim, o katerem pravijo, da je največji vol na svetu. Visok je 6 čevljev in 2 palca ter tehta 4,026 funtov. Lastuje ga Jack Howard iz Paris, Ky. Vol je star šele šest let in še vedno raste.

V Friedrichshafenu, so pričeli zgraditi nov zračni orjak, ki bo enak letalu Hindenburg. Na sliki vidite ogrodje tega orjaka v delu.

Bolnik, ki ga vidite na sliki v obvezah, je dobil poškodbe na praznovanju 4. julija. Take nesreče se pa vidno krčijo vsako leto. Slika zgoraj pa kaže avto, v katerem se je neka družina peljala na piknik na 4. julija. Samo ena oseba je ostala živa.

— V San-Antoniu in okolici je najmanj tucat Tomasov Romero, — je nadaljeval višji paznik. — Vsak izmed njih je lahko bratranec vaše druge žene, senor. Poznamo Tomasu Romero-pijanca. Poznamo Tomasu Romero-tatu. Poznamo Tomasu Romero — toda ne, tega so obesili pred enim mesecem kot roparja in morilca. V našem mestu živi tudi Tomas Romero, velik bogataš, ki ima več sto glav goveje živine. Poznamo tudi. . .

(Dalje prihodnjič)

Prva, najstarejša, največja in najbogatejša slovenska

katoliška podporna organizacija v Združenih

Državah Ameriških, je:

Kranjsko-Slovenska Katoliška Jednota

Ustanovljena 2. aprila 1894, inkorporirana 12. januarja 1898 v državi Illinois, s sedežem v mestu Joliet, Illinois.

POSUJE ŽE 42 LET.

Glavni urad v lastnem domu: 1004 No. Chicago Street, Joliet, Illinois.

SKUPNO PREMOŽENJE ZNASI NAD \$3,500,000.00.

SOLVENTNOST K. S. K. JEDNOTE ZNASI NAD 100%.

K. S. K. Jednota ima okrog 35,000 članov in članice v odraslem in mladinskem oddelku.

SKUPNO ŠTEVILO KRAJEVNIH DRUSTEV 186.

V Clevelandu, Ohio je 16 naših krajevnih društev.

Skupnih podpor je K. S. K. Jednota izplačala tekom svojega 42-letnega obstanka nad \$5,900,000.00.

GESLO K. S. K. JEDNOTE JE: "VSE ZA VERO, DOM IN NAROD!"

Ce se hoče zavarovati pri dobri, poštini in solventni podporni organizaciji, zavaruj se pri Kranjsko-Slovenski Katoliški Jednoti, kjer se lahko zavaruješ za smrtnine, razne poškodbe, operacije, proti bolezni in onemoglosti.

K. S. K. Jednota sprejema v svojo sredo člane in članice od 16. do 55. leta; otroke pa takoj po rojstvu in do 16. leta. Zavaruješ se lahko za \$250; \$500; \$1000; \$1500 in \$2000 posmrtnine.

V Mladinskem Oddelku K. S. K. J. se otroci lahko zavarujejo v razredu "A" ali "B". Mesečni prispevek v mladinski oddelki je zelo nizek, samo 15c za razred "A" in 30c za razred "B" in ostane stalen, dasi zavarovalnina z vsakim dnem narašča. V slučaju smrti otroka zavarovanega v razredu "A" se plača do \$450.00 in zavarovanega v razredu "B" se plača do \$1000.00 posmrtnine.

BOLNIŠKA PODPORA:

Zavaruješ se lahko za \$2.00; \$1.00 in 50c na dan ali \$5.00 na teden. Asesment primerno nizek.

K. S. K. Jednota nudi članstvu štiri najmoderneje vrste zavarovanja.

Člani in članice nad 60 let stari lahko prejmejo pripadajočo jim rezervno izplačilo v gotovini.

Nad 70 let stari člani in članice so prosti vseh nadaljnjih assesmentov.

Jednota ima svoj lasten list "Glasilo K. S. K. Jednote," ki izhaja enkrat na teden v slovenskem in angleškem jeziku in katerega dobiva vsak član in članica.

Vsak Slovenec in Slovenka bi moral(a) biti zavarovan(a) pri K. S. K. Jednoti kot pravi materi vdov in sirot. Če se nisi član ali članica te močnega in bogate podporne organizacije potrdi se in pristopi takoj!

V vsaki slovenski naselbini v Združenih državah bi moralo biti društvo, spadajoče h K. S. K. Jednoti. Kjerkoli se nimate društva, spadajočega k tej solventni katoliški podporni organizaciji, ustanovite ga; treba je le osem oseb v starosti od 16. do 55. leta. — Za nadaljnja pojasnila in navodila pišite na glavnega tajnika: JOSIP ZALAR, 1004 No. Chicago Street, Joliet, Illinois

PREČITAJTE in TAKOJ SPOROČITE

svoje ime, naslov, poklic in tel. štev.

DA TUDI VAŠE IME UVRSTI KLASIFICIRANI

ISCEJO SE POVERJENCI za nabiranje podatkov v vsaki koloniji. Dostojen zaslužek ob malom trudu za zanesljivo, inteligentno in pozorno osebo. PIŠITE!

NARODNI ADRESAR AMERIŠKIH HRVATOV-SLOVENCEV-SRBOV

156 Fifth Ave.

IVAN MLADINEC

Urednik

New York, N.Y.

FRIGIDAIRE--posebna cena

6. kub. čev., popolnoma nova, reg. 183.00, sedaj.....\$129.50

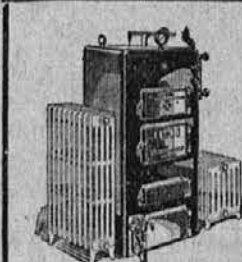
5 kub. čev., popolnoma nova, reg. \$163.00, sedaj.....\$119.50

4½ kub. čev., čisto avtomatična, reg. \$129.50, sedaj.....\$ 89.50

MANDEL HARDWARE

15704 WATERLOO ROAD

KENmore 1282

Denite v hišo furnes sedaj in plačajte jeseni!

Specielno samo za nekaj časa!

Steam, Hot Water, Hot Air Furnaces, Lahko kupite na 36 mesečnih obrokov. Popravljamo furneze in boilerje vseh vrst. Vprašajte za slovenskega zastopnika Štefan Robash.

WOLFF HEATING CO.

HEATING ENGINEERS 9703 North Boulevard Tel. GL 9218-9219